

8 kwietnia 2022

Przedłużone pilotażowe badania wirusa HPV-DNA w profilaktyce raka szyjki macicy

Do końca maja prawie 200 mieszkanek województwa świętokrzyskiego w wieku 30-59 lat może skorzystać w Świętokrzyskim Centrum Onkologii z bezpłatnego badania molekularnego w kierunku wirusa brodawczaka ludzkiego wysokiego ryzyka (HPV HR) jako nowego testu przesiewowego w programie profilaktyki raka szyjki macicy.

- Udało nam się przedłużyć na kolejne dwa miesiące pilotaż badania molekularnego w kierunku wirusa brodawczaka ludzkiego wysokiego ryzyka - informuje dr n.med. **Leszek Smorağ**, ginekolog onkolog kierujący Zakładem

Profilaktyki Onkologicznej ŚCO. - Ze względu na pandemię i współczynniki, które musimy osiągnąć, wskazane jest, żeby włączyć do tego programu kolejne pacjentki. Zatem otwiera się nowa szansa dla mieszkank województwa świętokrzyskiego, żeby skorzystały z tej supernowoczesnej metody profilaktyki raka szyjki macicy.

Jak wyjaśnia dr Smorąg, nowa metoda to odwrócenie dotychczasowej profilaktyki raka szyjki macicy. Cytologia konwencjonalna i na podłożu płynnym służą temu, żeby znaleźć w komórkach szyjki macicy stany przednowotworowe, spowodowane infekcją wirusem HPV. - Natomiast w pilotażu badamy, czy pacjentka jest zakażona wirusem HPV. Wyodrębniamy grupę wysokiego ryzyka, którą następnie monitorujemy czyli jesteśmy w diagnostyce o krok wcześniej niż do tej pory - tłumaczy ginekolog onkolog. Pacjentka, u której zostanie wykryta infekcja wirusem HPV, jest objęta specjalnym protokołem badań i dopóki w kolejnych badaniach nie zostanie udowodnione, że uległa samowyleczeniu z infekcji, ma ona wykonywane zarówno badanie w kierunku HPV, jak i płynną cytologię, żeby sprawdzić, czy w komórkach szyjki macicy nie doszło do zmian.

Wirus HPV jest główną przyczyną zachorowań na raka szyjki macicy. Szacuje się, że infekcję tym wirusem przechodzi nawet 80 proc. aktywnych seksualnie kobiet i mężczyzn, jednak tylko u niektórych kobiet dochodzi do rozwoju nowotworu. Duża część tych infekcji ulega samowyleczeniu.

Cytologia a test HPV-DNA

Regularnie (co 3 lata) wykonywana cytologia, polegająca na pobraniu wymazu z szyjki macicy i mikroskopowej ocenie komórek nabłonka części pochwowej szyjki macicy, pozwala na wczesne wykrycie zmian przednowotworowych w czasie kiedy kobieta nie ma żadnych niepokojących objawów.

Badanie molekularne (pobierane w taki sam sposób jak cytologia) HPV-DNA częściej wykrywa zmiany wysokiego stopnia i raka szyjki macicy również w okresie kiedy nie daje on żadnych objawów. Wykrycie DNA wirusa HPV (dodatni wynik badania) sygnalizuje podwyższone ryzyko zachorowania na raka szyjki macicy w przyszłości. W tym przypadku u pacjentki wykonywane jest badanie cytologiczne z pobranego wcześniej materiału. W zależności od jego wyniku prowadzone jest dalsze postępowanie. Jeśli wynik badania HPV-DNA jest ujemny, pacjentka powinna wykonać kolejne badanie za 5 lat.

Celem pilotażu badań HPV-DNA w Polsce jest porównanie skuteczności testu molekularnego

w kierunku wirusa HPV o wysokim ryzyku onkogennym oraz badania cytologicznego, stosowanego dotychczas w Programie profilaktyki raka szyjki macicy i umożliwienie wyboru optymalnego testu przesiewowego dla tego programu profilaktycznego.

Ponad 800 pań już skorzystało

Do tej pory z diagnostyki molekularnej HPV-DNA w ramach rozpoczętego w 2021 r. pilotażu skorzystało 850 mieszkanek województwa świętokrzyskiego, pomiędzy 30 a 59 rokiem życia. U 45 wykryto DNA wirusa HPV. – Te pacjentki zostały wdrożone do dalszych etapów badań diagnostycznych. U części z nich wykryto zmiany przednowotworowe na szyjce macicy, natomiast część pozostaje jedynie w obserwacji i mamy nadzieję, że ulegną one samoistnemu wyleczeniu – mówi dr Leszek Smoraąg. Podkreśla, że sens profilaktyki onkologicznej polega na tym, że ratuje pacjentce życie na etapie, kiedy choroba jest bezobjawowa i kiedy możliwe jest całkowite i skuteczne wyleczenie.

Badania HPV-DNA są wykonywane przez położne w gabinecie cytologicznym Świętokrzyskiego Centrum Onkologii oraz w mobilnych pracowniach ŚCO – cytomammobusie i cytobusie. Przeznaczone są dla mieszkanek województwa świętokrzyskiego będących pomiędzy 30 a 59 rokiem życia, które w ciągu ostatnich 36 miesięcy (lub 12 miesięcy w przypadku występowania u pacjentki czynników ryzyka rozwoju raka szyjki macicy) nie miały wykonanego badania cytologicznego w ramach Programu profilaktyki raka szyjki macicy. Do badania HPV-DNA należy się przygotować tak jak do badania cytologicznego.

Uwaga! Badanie HPV-DNA nie jest badaniem na życzenie. O tym, czy pacjentka zostanie zakwalifikowana do pilotażowych badań HPV-DNA zdecyduje losowo system informatyczny po wprowadzeniu jej danych.

Głównym realizatorem pilotażu badań HPV-DNA jest Narodowy Instytut Onkologii im. Marii Skłodowskiej – Curie – Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie. Świętokrzyskie Centrum Onkologii jest w tym projekcie ośrodkiem współpracującym. Pilotaż potrwa do 31 maja 2022 roku.